

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 11282
נספח: מאמרים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	-	הבנת הנקרא	-	60 נקודות
פרק שני	-	הבעה בכתב	-	40 נקודות
		סך הכול	-	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את המאמרים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

קראו את המאמרים 1–3 שבנספח המצורף, וענו על השאלות בפרקים שלפניכם.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענו על כל השאלות 1–13.

1. במאמר 1 ובמאמר 3 מוזכרים אירועים שקרו בלי קשר ישיר למסעות לפולין, אך יש להם השפעה משותפת על הדין בעניין המסעות.

ציינו מה הוא האירוע בכל מאמר, וכתבו מהי ההשפעה המשותפת של שני האירועים האלה על עניין המסעות. (9 נקודות)

מאמר 1, האירוע: חקיקת חוק הרכוש בפולין (חוק המגביל תביעות של יהודים להשבת רכושם).

מאמר 3, האירוע: הפסקת המסעות בעקבות מגפת הקורונה.

ההשפעה המשותפת: דיון בסוגיות המסעות לפולין ובחינת הצדקתן.

2. א. במאמר 1 ובמאמר 3 מוזכרות שתי בעיות זהות הקשורות לתלמידים בעניין המסעות לפולין. כתבו מה הן שתי הבעיות. (8 נקודות)

1. העלות הגבוהה של המסע יוצרת אי-שיוויון בין התלמידים.

2. המסע לפולין הופך לבילוי בחו"ל באתרי תיירות, בילוי וקניות.

ב. כתבו על פי מאמר 1 בעיה נוספת שהכותב מעלה בעניין המסעות לפולין, שאינה קשורה לתלמידים. (4 נקודות)

היו פולנים שהשתתפו ברציחתם של יהודים - לכן לא ראוי לשלוח לשם את ילדינו.

3. על פי שורות 6–13 במאמר 1, כתבו טענת נגד לטענתו של הכותב, ואת הסתייגותו ממנה. (8 נקודות)

טענת הנגד: המסע לפולין יחזק השייכות הלאומית והזיקה להסטוריה ולמורשת.

הסתייגות הכותב: אין צורך להרחיק עד פולין כדי שלתמידים יחזקו את שיכותם הלאומית ואת זיקתם למורשת, אפשר לעשות זאת ע"י ביקור במוזאון "יד ושם" ובבית לוחמי הגטאות.

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

4. **במאמר 2** בשורות 5–10 הכותב מציג שאלות.

מהי תרומתן של שאלות אלה לדיון של כותב המאמר בנושא המסע לפולין? (4 נקודות)

שאלות אלו מעלות צד נוסף של הטוענים להפסקת המסעות לפולין, מעוררת תהיות ומחשבות באשר לנחיצותו של המסע. בהמשך המאמר הכותב מפרך טענות אלו ובכך מחזק את עמדתו התומכת בקיומם של המסעות ומשכנע אף את המתנגדים למסע.

5. לפניכם ציטוט מדבריו של תלמיד שהשתתף במסע לפולין:

"אני אזכור את כל הדברים שהביאו לי 'בום' לפני: שבעה עשר אלף אבנים באנדרטה בטרבלינקה, ערמת הנעליים במיידאנק, השדות באושוויץ־בירקנאו, תאי הגזים..."

(ברק אסרף, המסע לפולין – משלחת עמקים־תבור. יולי 2011, אוחזר מ־ amakim.iscool.co.il)

ציטוט זה יכול לשמש רְאִיָּה להצדקת הנימוקים בעד המסעות לפולין **במאמר 2** וב**מאמר 3**.

העתיקו מכל אחד מן המאמרים האלה נימוק שהציטוט יכול לשמש ראיה להצדקתו.

(6 נקודות) "המסע היה משמעותי מאוד עבורי, רציתי לראות במו עיניי היכן הכל קרה".
או

מאמר 2: "אני מרגיש שהשתתפתי במסע הייתה עוד ציון דרך שלא אשכח לעולם".

מאמר 3: "המסע לפולין חושף באופן בלתי אמצעי את התלמידים לנוראות השואה, הם חשים וחווים את המראות."

6. מהי טענתה של כותבת **מאמר 3** בנוגע להמשך המסעות לפולין? (5 נקודות)

הכותבת טוענת שיש להמשיך לקיים את המסעות לפולין, אך יש לבחון מחדש את אופיים

והתנהלותם תוך מיון התלמידים המסוגלים לעמוד בעומס הרגשי הכרוך במסע.

7. לפניכם משפט מ**מאמר 1**, ובו מילה מודגשת.

"בעת האחרונה נחקק בפולין 'חוק הרכוש' המגביל תביעות של יהודים להשבת רכושם **שהולאם** בידי הנאצים" (שורות 1–2).

מהי משמעות המילה "הולאם" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) הועלם מעיני הציבור

(2) הופקע על ידי השלטונות

(3) הופרט על ידי המדינה

(4) הושמד על ידי הצבא

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

8. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו ביטוי מודגש.

"השתתפותי במסע הייתה עוד ציון דרך שלא אשכח לעולם במסע האישי של חיי" (שורות 17-18).

מהי משמעות הביטוי "ציון דרך" במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) תמרור אזהרה

(2) אור אדום

(3) הוקרה פומבית

(4) אירוע משמעותי

9. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו ביטוי מודגש.

"במהלך חיינו אנחנו צריכים להתמודד עם שאלות רבות, התלבטויות ו'שטחים אפורים' "

(שורה 25).

איזה מצב הביטוי "שטח אפור" מציין במשפט זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) מצב שבו הדברים נהירים

(2) מצב שבו הדברים עמומים

(3) מצב שבו הדברים נסתרים

(4) מצב שבו הדברים בהירים

10. לפניכם משפט ממאמר 3, ובו צירוף מודגש.

"המסע לפולין חושף את התלמידים באופן בלתי אמצעי לנוחאות השואה" (שורות 9-10).

איזה מן הביטויים שלפניכם אינו מתאים להחליף את הביטוי "באופן בלתי אמצעי" במשפט

זה? הקיפו את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

(1) שאינו מתווןך

(2) ישיר

(3) יוצא דופן

(4) מפורש

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

11. לפניכם משפט **ממאמר 3**, ובו מילה מודגשת.
 "יש שאמרו שהם רואים במסע לפולין הזדמנות לטיול בחו"ל שיש בו **אתנחתה** מהנה בדיוטי פרי" (שורות 20–21).
 מהי משמעות המילה "**אתנחתה**" במשפט זה? **הקיפו** את התשובה הנכונה. (2 נקודות)
- (1) נחיתה
 (2) נחת
 (3) הפוגה
 (4) התפוגגות
12. לפניכם משפט **ממאמר 3**, ובו ביטוי מודגש.
 "אם המסעות לא יהיו **נחלת הכלל** יתעוררו ללא ספק שאלות" (שורות 33–34).
 המירו את הביטוי "**נחלת הכלל**" במילה אחרת או בצירוף אחר שישמרו על משמעות המשפט.
 (3 נקודות)
- בידי כולם/שייכים לכולם/בקרב הכלל
13. **במאמר 1** (שורות 22–23) וב**מאמר 3** (שורה 18) הכותבים משתמשים בביטוי "**אין ידו משגת**".
 הסבירו את משמעות הביטוי הזה. (3 נקודות)
אין ביכולתו, אין לו כסף להשגת צורך כלשהו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ב, מס' 11282 + נספח

פרק שני – הבעה בכתב (40 נקודות)

בחרו באחד מן הנושאים 14–15, וכתבו עליו מאמר בהיקף של כ-300 מילים לפי ההוראות. תוכלו לכתוב טיוטה בעמודים 10–11.

14. בשנים האחרונות יזמו כמה בתי ספר תיכוניים ברחבי הארץ תוכנית חדשה: במקום המסע לפולין, שבכל שנה עשרות אלפי תלמידים משתתפים בו, יערוך בית הספר מסע לספרד. מטרת המסע היא לחשוף את התלמידים לשורשיה של יהדות ספרד החל בתקופה המפוארת של "תור הזהב" וכלה בגירוש היהודים מספרד בשנת 1492. במסע יסיירו התלמידים בערים שבהן פעלו חכמי ספרד, רבנים ואנשי רוח, שהיו מנהיגים יוצאי דופן ועסקו בלימודי קודש ופילוסופיה בצד עיסוק בשירה ובדקדוק.

כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את דעתכם על יוזמה זאת. נמקו את דבריכם ובססו אותם.

או

15. במשרד החינוך הקימו ועדה שמטרתה לקבוע על פי תנאים מקדימים אילו תלמידים רשאים להשתתף במסע לפולין. התנאים שהתלמידים יצטרכו לעמוד בהם הם השתתפות בסדנת הכנה למסע וכתובת עבודה עיונית על אודות השואה. לאחר מכן ייערך עם כל תלמיד ותלמידה ריאיון אישי כדי להחליט אם הם מתאימים להשתתף במסע זה.

כתבו מאמר טיעון, ובו הביעו את דעתכם בנוגע לשאלה אם להציב תנאים מקדימים לתלמידים המעוניינים להשתתף במסע לפולין. נמקו את דבריכם ובססו אותם.

/המשך בעמוד 9/

עמוד 8

